

УДК 657.4. 338.5

МЕТОДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ЧИ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ: проблема дифініцій

ТЕТЯНА СЛЬОЗКО,

канд. екон. наук, доцент
кафедри бухгалтерського
обліку Київського національного
торгівельно-економічного
університету

У статті доведено необхідність розмежування дефініцій: «методи обліку витрат» і «методи управління витратами». Вона ґрунтується на основі двох груп відмінностей: перша стосується ключових понять «облік» та «управління»; друга – «методи обліку» та «методи управління». Аргументовано, що методи обліку витрат пов'язані із фіксацією та реєстрацією даних про витрати, а методи управління витратами – із цілеспрямованою дією тих чи інших осіб на об'єкти (живі й неживі) з метою отримання від цих об'єктів визначених параметрів.

Ключові слова: методи, дефініції, витрати, управління, система, облік, калькуляція, собівартість, замовлення, процеси, дія, об'єкт.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Відомо, що витрати є об'єктом обліку та управління, їх величина впливає на прибутковість підприємства, а отже й на прийняття управлінських рішень щодо ефективності його функціонування. Нерідко величина витрат певною мірою залежить від обраного методу їх обліку або методу управління, які у літературних джерелах часто зіставляють. Таке співставлення некоректне, оскільки облік є лише однією із функцій управління. Через це виникає цілком справедливе запитання: а чи методи обліку витрат й методи управління витратами – це одне й те саме, чи це абсолютно різні поняття? Саме пошук відповіді на нього і спонукав автора до проведення цього дослідження. З цих позицій публікація є актуальною та необхідною на сучасному етапі розвитку економічної науки загалом і облікової зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із зазначеного питання свідчить про те, що методами обліку витрат та методами управління витратами переймається багато відомих як зарубіжних, так і вітчизняних вчених: К. Друрі, Б. Нідлз, Ч. Хорнгрен, Р. Ентоні, Ю. Мишин, М. Вахрушина, В. Івашкевич, В. Палій, А. Шеремет, І. Белоусова, С. Голов, Ю. Глинський, Л. Голубовський, О. Грінченко, Н. Кальєніна, Т. Маренич, Л. Нападівська, О. Пилипенко, М. Пушкар, О. Рогатюк, В. Яценко, І. Яцкевич та ін. Одні вчені говорять про методи управління

витратами [1–4], інші – про методи обліку витрат [5–7], але частіше одночасно йдеться і про методи управління витратами, і про методи обліку витрат. Ні в одному із досліджень не ставиться питання, чи це одне й те саме поняття, чи вони різняться між собою? Натомість його вирішення необхідне для науки, завданням якої є встановлення чіткості та зрозумілості у визначенні понять. Саме вирішенню цього завдання і присвячена ця стаття.

Мета статті – аргументація необхідності розмежування дефініцій: «методи обліку витрат» і «методи управління витратами» з тим, щоб упорядкувати наукові поняття у цій галузі знань, що є одним із основних завдань науки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для досягнення поставленої мети розпочнемо своє дослідження із розгляду сутності найпоширеніших методів обліку та управління витратами, що узагальнені за походженням у двох групах (табл. 1). До першої належать методи обліку витрат, які використовували на теренах колишнього СРСР і які й дотепер практикують підприємства як в Україні, так і в інших країнах близького зарубіжжя. Друга група – це методи як обліку, так і методи управління витратами далекого зарубіжжя, окремі з яких використовують підприємства в Україні.

ІСНУЮЧІ МЕТОДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Група методів за країнами виникнення і застосування	Методи за походженням у літературних джерелах
Перша – вітчизняні та методи країн ближнього зарубіжжя	Попроцесний (простий, однопредільний), попередільний, позамовний, поконтрактний, попартиційної калькуляції, нормативний, котловий, поопераційної калькуляції
Друга – методи далекого зарубіжжя	Стандарт-кост, директ-костинг, таргет-костинг, кайзен-костинг, абзорпши-костинг, кост-кілінг, CVP-аналіз, LCC-аналіз, аналіз (ФВА), метод EVA, ABC-метод, бенчмаркінг

У першій групі основними методами вважаються попроцесний і позамовний, усі інші методи, як правило, являють собою різновид цих двох методів.

Попроцесний (простий, однопредільний) метод застосовують у виробництвах, де технологічний процес не поділяють на стадії [8, с.436]. Якщо метод використовують для калькуляції виробничих процесів із надання послуг, то використовують термін «*поопераційна калькуляція*». Прикладом таких послуг може бути консультування, де одиницею продукції є години роботи [9].

Попередільний метод – це метод, за яким витрати обліковують у кожному переділі, включаючи собівартість напівфабрикатів, виготовлених у попередньому переділі. У зв'язку з цим калькують фактичну собівартість напівфабрикатів кожного переділу [8, с. 436].

Позамовний метод – витрати обліковують у розрізі встановлених статей за окремими виробничими замовленнями, які є об'єктом обліку витрат і об'єктом калькулювання собівартості [8, с. 436]. Метод застосовують в індивідуальних виробництвах. Різновидом позамовного методу є **поконтрактний метод**, який використовують у випадках великих замовлень на тривалий період часу (зазвичай, більше одного року), наприклад, машинобудування, будівництво доріг [9].

Метод попартиційної калькуляції поєднує в собі елементи як позамовної, так і попроцесної калькуляції витрат. Партицію визначають як кількість однакових одиниць витрат (як при калькуляції витрат виробництва за процесами), що розглядається як замовлення (як при позамовній калькуляції витрат) окремо від усіх інших замовлень або процесів, які здійснює підприємство [9].

Котловий метод застосовують в окремих організаціях з метою зниження складності облікових робіт. За цього методу характерним є ведення обліку в цілому за організацією, за цехом чи економічно обґрунтованими групами продукції [10].

Нормативний метод докладно розглянуто мною

у статті [5] при порівнянні із американським методом стандарт-кост. У основі обох лежить попереднє регулювання витрат або попередження негативних тенденцій в процесі формування собівартості продукції.

Стандарт-кост означає собівартість, яку встановлено заздалегідь. Її зміст полягає в тому, що в обліку відображується те, що повинно статися (нормативні або стандартні витрати), а не те, що сталося (фактичні витрати); враховується не дійсне (факт), а належне (стандарт), і окремо обліковуються відхилення у фінансових результатах підприємства.

Директ-костинг – собівартість розраховують за прямими витратами, до яких включають непрямі витрати в частині змінних витрат [11].

Таргет-костинг – метод управління витратами за цільовою собівартістю. За цього методу японські менеджери традиційну формулу ціноутворення застосовують «навиворіт», перетворивши її у рівняння: Ціна – Прибуток = Собівартість. Це їм дало змогу отримати простий інструмент контролю та економії витрат ще на стадії проектування, оскільки тут собівартість виробу розраховують виходячи з попередньо встановленої ціни реалізації. За цього методу необхідність утримувати цільову собівартість запобігає спокусі менеджерів застосовувати більш дорогу технологію або матеріал, оскільки це може призвести до необхідності перепроєктування продукту [13].

Кайзен-костинг на відміну від таргет-костингу – це метод, який полягає в постійному вдосконаленні якості процесів на всьому підприємстві за участі всіх його працівників, мотивуючи їх робити усе, що веде до зменшення непродуктивних витрат. Взаємодія методів *таргет-костинг* та *кайзен-костинг* дає змогу ефективно управляти собівартістю [13].

Абзорпши-костинг – до собівартості продукції входять прямі та всі накладні витрати шляхом розподілу; фактичну собівартість одиниці продукції встановлюють наприкінці періоду [12].

ABC-метод (Activity-Based Costing), або облік витрат на основі видів діяльності, передбачає виок-

ремлення основних видів діяльності в межах підприємства; створення для кожного основного виду діяльності центрів витрат – групування витрат; поділ операцій підприємства на чотири групи: операції на рівні одного виробу, операції на рівні партії виробів, операції на рівні певного виду продукції, операції на рівні підприємства [11].

Кост-кілінг – метод, особливостями застосування якого є зменшення витрат на оплату праці, а отже, скорочення штату працівників, вивільнення і продаж активів, що мало або зовсім не використовуються, повне або практично повне зменшення витрат на соціальну сферу. Цей метод передбачає скорочення витрат через жорсткий тиск на постачальників, зменшення ланцюга руху сировини, пошук нових постачальників або оптимізацію структури наявних [14].

СVP-аналіз (аналіз точки безбитковості) ґрунтується на зіставленні трьох величин – витрат підприємства, доходу від реалізації й отриманого прибутку, залежність яких дає змогу визначити обсяг реалізації, що за відомих величин постійних витрат підприємства і змінних витрат на одиницю продукції забезпечить безбитковість діяльності або запланований фінансовий результат [14].

ЛСС-аналіз (Life Cycle Costing) – розрахунок витрат за етапами життєвого циклу продукції. Його застосовують у стратегічному управлінні, оскільки він охоплює період у кілька років. Планові витрати визначають за кожною стадією життєвого циклу продукту – розробка, виведення на ринок, зростання, зрілість і спад. Це єдиний метод управління витратами, який передбачає врахування впливу інфляції через дисконтування грошових потоків у прийнятті рішень [15, с. 112].

Функціонально-вартісний аналіз (FSA) – це інструмент управління процесами, що вимірює вартість виконаної послуги. Якщо за традиційними методами розраховують витрати на певний вид діяльності за категоріями витрат, то цей метод показує вартість виконання всіх етапів процесу. Метод спрямований на мінімізацію витрат за умов збереження якісних показників і показників призначення продукції [15, с.112].

Метод економічної доданої вартості (EVA) дає можливість прив'язати створення вартості до певних груп робітників або підрозділів і так отримувати критерій для диференційованої винагороди за виконану роботу. Формула розрахунку EVA складається тільки з фінансових показників, що призводить до недооцінки таких чинників довгострокового успіху, як знання персоналу, інформаційні технології, кор-

поративна культура [16].

Бенчмаркінг – процес пошуку еталонного економічно ефективнішого підприємства-конкурента з метою порівняння з власним, ідентифікація відмінностей, визначення їх причин, виявлення резервів зниження витрат та підвищення конкурентоспроможності продукції. Для цього методу обов'язковим є використання порівняльної бази, пошук конкурентів, аналіз внутрішнього середовища фірми, виявлення недоліків управлінського, виробничого, комерційного процесів [17].

Із викладеного видно, що ні за назвою, ні навіть за сутністю методу не завжди легко можна розпізнати, чи це метод обліку витрат; чи, можливо, це метод управління витратами; чи, може, це одне й те саме. Для того щоб відповісти на поставлене запитання, звернемося до ключових понять, яких у цьому дослідженні дві групи: з одного боку, це поняття «управління» й «облік», а з іншого – «методи обліку» та «методи управління».

Оскільки управлінню піддаються як живі, так і неживі об'єкти, то і визначення поняття «**управління**» застосуємо до тих та інших об'єктів. Щодо управління живими об'єктами, то під управлінням розуміють вплив однієї особи або групи осіб (менеджерів) на інших осіб для спонукання *дій*, які відповідають досягненню поставлених цілей [18, с.12]. Щодо неживих, то управління вважається цілеспрямованою *дією* на об'єкт з метою змінити його стан або поведінку у зв'язку зі зміною обставин [19, с.9], хоча це визначення можна застосувати і у першому випадку. Отож, у всіх випадках у понятті «управління» ключовим є слово «*дія*»: чи вона спрямована на живий об'єкт, чи на неживий, в усіх випадках вона обов'язково має місце і виконується виключно за заданою метою.

З'ясуємо тепер, яке ключове слово має друге поняття – «**облік**»? Його визначення візьмемо із тлумачних словників та спеціальної літератури. У одному із найвідоміших, зокрема у словнику С. Ожегова, є таке тлумачення: установлення наявності, кількості будь-чого за розрахунками; *реєстрація* із занесенням у списки осіб, що є в наявності (статистика облік, зняття з обліку) [20]. У словнику Д. Ушакова є подібне визначення: *реєстрація* із внесенням у списки, щоб бути використаними будь-де, встановлення наявності будь-кого, будь-чого [21]. Із облікової літератури всі сутнісні характеристики бухгалтерського обліку зводяться до того, що облік – це процес виявлення, вимірювання, *реєстрації*, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про дія-

льність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [22]. Із наведених визначень поняття «облік» ми бачимо, що в кожному з них ключовим є слово *«реєстрація»*. Іншими словами, це обов'язкова фіксація здійсненої господарської операції чи певного факту господарського життя у якомусь носії інформації, яка у обліковій системі узагальнюється у необхідному вигляді для користувачів.

Отже, для поняття «управління» завжди ключовим є слово «дія», а для поняття «облік» – «реєстрація».

Тепер перейдемо до сутнісної характеристики другої групи понять. Загальне поняття методу усім відоме – це сукупність способів і прийомів, за допомогою яких вивчається предмет. Щодо *методу бухгалтерського обліку* – це сукупність способів і прийомів, за допомогою яких господарська діяльність підприємства відображується у системі бухгалтерських рахунків. Під *методами управління* розуміють способи впливу (або дії) на окремі об'єкти (неживі) чи на окремих працівників (живі), чи на трудові колективи в цілому з метою досягнення поставлених цілей підприємства.

Сфокусувавши таким чином свою увагу на ключових поняттях «облік» – це *реєстрація або фіксація* того чи іншого факту господарського життя, «управління» – *цілеспрямована дія* на той чи інший об'єкт, методи – способи і прийоми *фіксації або цілеспрямованої дії*, ми отримуємо квінтесенцію понять, у якій і міститься відповідь на поставлене питання на початку цієї статті.

Так, облік та його методи пов'язані із фіксацією та *реєстрацією* даних про витрати, а управління та його методи – з *цілеспрямованою дією* на них з метою отримання тих параметрів, які хоче бачити той, хто діє (управляє чи керує). *Дія* здійснюється у вигляді регулювання об'єктом шляхом прийняття тих чи інших управлінських рішень щодо нього. Рішення можуть прийматися на основі аналізу прогнозних чи планових даних у їх порівнянні з фактичними, які зафіксовані у системі бухгалтерського обліку (фактично здійснені витрати або заплановані як уже здійснені – за методами стандарт-кост та нормативним).

Застосувавши отримані результати до методів, вказаних у таблиці, можна побачити, що у одних методах (попроцесний, попередільний, позамовний, нормативний, котловий, контрактний, поопераційна калькуляція, стандарт-кост, директ-костинг, таргет-костинг, абзорпшн-костинг, АВС-метод) спостерігається обов'язкова *реєстрація* чи фіксація витрат тим

чи іншим способом. Вона здійснюється у системі бухгалтерських рахунків з метою калькулювання собівартості одиниці продукції. У разі застосування таких методів, як попроцесний, попередільний, позамовний, нормативний, котловий, поконтрактний, поопераційна калькуляція здійснюється *реєстрація* фактичних витрат; за методів стандарт-кост і нормативного – *реєстрація* нормативних (планових) витрат, визначених як фактичні; за методу директ-костинг – *фіксація* тільки прямих витрат та змінних, що прирівняні до прямих; при методі абзорпшн-костинг – *реєстрація* прямих та розподіл непрямих витрат. Саме ці методи застосовують бухгалтери для обліку фактичних витрат, відображених у первинних документах, та калькулювання собівартості продукції (робіт чи послуг).

Інші методи, зокрема кайзен-костинг, кост-кілінг, LCC-аналіз, CVP-аналіз, аналіз (FSA), бенчмаркінг, метод EVA, не містять у собі такого ключового слова, як *«реєстрація»*. Тут ключовим є слово *«дія»*, оскільки в них йдеться виключно про *цілеспрямовані дії*, які проводяться менеджерами з живими чи неживими об'єктами з однією метою – зменшити витрати. І в жодному із цих методів не згадується про методи реєстрації фактичних витрат за статтями, тобто не відбувається калькулювання собівартості продукції чи послуг. Очевидно, це пов'язано з тим, що названі методи не застосовуються у системі бухгалтерського обліку, оскільки за їх допомогою не здійснюється реєстрація (або фіксація) проведених витрат.

Наприклад, кайзен-костинг тлумачиться як постійне вдосконалення якості процесів, що веде до зменшення непродуктивних витрат; за кост-кілінгу зменшують витрати на оплату праці і, як наслідок, скорочують штат працівників; LCC-аналіз – це розрахунок планових витрат за кожною стадією життєвого циклу продукту; CVP-аналіз ґрунтується на зіставленні трьох величин – витрат підприємства, доходу від реалізації й отриманого прибутку, що має забезпечити безбитковість діяльності або запланований фінансовий результат; за бенчмаркінгу проводять пошук еталонного підприємства-конкурента з метою порівняння з власним для виявлення недоліків управлінського, виробничого, комерційного процесів; метод економічної доданої вартості (EVA) дає можливість прив'язати створення вартості до певних груп робітників або підрозділів і так отримувати критерій для диференційованої винагороди за виконану роботу на підприємстві.

Отже, поняття «методи обліку витрат» застосову-

ється у бухгалтерському обліку, де має місце обов'язкова *реєстрація чи фіксація* витрат в носіях облікової інформації; якщо йдеться про «методи управління витратами», тут ключовою є *цілеспрямована дія* на витрати з боку представників менеджменту підприємства, а не їх реєстрація у облікових реєстрах. Поняття «методи обліку» використовують професійні бухгалтери для визначення собівартості продукції (робіт і послуг), «методи управління» – менеджери для зменшення витрат. У формулюванні сутності одного із таких методів (таргет-костинг) так і вказано, що саме менеджери вивернули формулу «навиворіт», перетворивши її в таку: Ціна – Прибуток = Собівартість. Звісно, що менеджмент не може зовсім відмовитися від ретроспективних даних про витрати, отриманих за допомогою методів обліку витрат у системі бухгалтерського обліку. Однак використовують таку інформацію не завжди, тільки за суттєвої необхідності.

Частіше вони отримують свою інформацію про витрати суто розрахунковим шляхом на основі будь-яких показників: порівняння з еталонними підприємствами (*бенчмаркінг*); прив'язкою до створення вар-

тості певною групою робітників (*EVA*); розрахунком витрат за етапами життєвого циклу продукції (*LCC-аналіз*). Метод LCC-аналізу застосовують у стратегічному управлінні, оскільки він охоплює період у кілька років. У той час відомо, що облік не може охоплювати такий період, оскільки ведеться у чітко заданій календарній послідовності за фактично здійсненими у цих періодах витратами, дані про які використовуються для складання звітності за місяць, квартал, півроку, дев'ять місяців і рік.

Крім того, у формулюванні цього методу вказано, що визначають планові витрати за кожною стадією життєвого циклу продукту, у той час як облік – це не планування, а, як доведено раніше, фіксація чи реєстрація здійсненої господарської операції у носії інформації. Можна й далі наводити приклади, але сутнісне ядро методів очевидне: є *фіксація або реєстрація витрат* – це методи обліку витрат; немає фіксації чи реєстрації витрат, а присутні аналіз, планування, порівняння, пошук конкурентів тощо, тобто *цілеспрямована дія* на витрати з метою їх скорочення – це не що інше, як методи управління витратами.

ВИСНОВКИ

1. На основі відмінностей ключових понять «облік» та «управління», з одного боку, і «методи обліку» та «методи управління» – з іншого, можна побачити, що між методами обліку витрат та методами управління витратами є суттєва відмінність. Вона полягає в тому, що методи обліку витрат пов'язані виключно із фіксацією та *реєстрацією* даних про витрати, а методи управління витратами – із *цілеспрямованою дією* тих чи інших осіб на об'єкти (живі та неживі) з метою отримання від цих об'єктів тих параметрів, які хоче бачити той, хто діє. У нашому випадку ним може бути будь-який представник управлінського апарату (будь-який менеджер).

2. І ті, й інші методи знаходяться у взаємозв'язку та взаємозалежності, оскільки методи обліку витрат дають інформацію для управлінців в оперативному та поточному режимах для прийняття ними управлінських рішень щодо застосування тих чи інших методів управління витратами. Тут найголовнішим є те, що менеджмент підприємства повинен підбирати найдоцільніші методи обліку і управління витратами, які забезпечать найефективніше загальне функціонування підприємства.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Грінченко А.В.** Методи управління витратами та ефективність їх застосування на вітчизняних підприємствах / А.В. Грінченко // Теоретичні та прикладні питання економіки. – Вип. 25. – 2011. – С. 306–311 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/tpe/2011_25/Zb25_42.pdf

2. **Голубовський Л.В.** Аналіз сучасних методів управління витратами / Л.В. Голубовський // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 187–192.

3. **Дробязко С.І.** Основні характерні риси сучасних методів управління витратами / С.І. Дробязко // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2012. – № 1(5). – Т. 2. – С. 107–114.

4. **Яцкевич І.В.** Методи управління витратами на підприємствах галузі зв'язку / І.В. Яцкевич // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки (ХНУ – Хмельницький). – 2009. – № 1. – С. 60–62.

5. **Сльозко Т.** Методи обліку витрат «стандарт-кост» і

нормативний: історія та сучасність / Т.М. Сльозко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 7. – С. 3–8.

6. **Белоусова І.** Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції / І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 9. – С. 3–5.

7. **Маренич Т.** Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції / Т. Маренич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 12. – С. 19–25.

8. **Бутинець Ф.Ф.** Організація бухгалтерського обліку: [підручник] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир, ЖІТІ, 2002. – 592 с.

9. **Фролова Т.А.** Экономика предприятия: конспект лекцій / Т.А. Фролова. – Таганрог: ТРТУ, 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aup.ru/books>

10. **Кулакова О.** Как составить бюджет: практические советы / О. Кулакова [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cis2000.ru/Budgeting/Mailing/AccountingMethods.shtml>.

11. **Рогатюк О.В.** Методи управління витратами на вітчизняних підприємствах / О.В. Рогатюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/2_K AND_2011/

12. **Зусманович К.** Absorption Costing / К. Зусманович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.goar.ru>

13. **Кальєніна Н.В.** Методи управління витратами, їх переваги та недоліки / Н.В. Кальєніна // Держава та регіони. – 2007. – № 5. – С. 32–35.

14. **Козаченко А.В.** Методи управління затратами / А.В. Козаченко [Электронный ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.ipnou.ru/print/009106/>

15. **Шеремет А.Д.** Теория экономического анализа: [учебник] / А.Д. Шеремет. – М.: ИНФРА-М. – 2008. – 367 с.

16. **Новоселова Т.Н.** Альтернативные варианты метода бухгалтерского учета расходов в нефтегазодобывающих предприятиях / Т.Н. Новоселова // Нефтегазовое дело. – 2006. – № 2. – С. 1–14 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ogbus.ru/2006_2.shtml

17. **Михайлова М.Р.** Бенчмаркинг – универсальный инструмент управления качеством / М.Р. Михайлова // Методы менеджмента качества. – 2003. – № 5. – С. 18–21.

18. **Гольдштейн Г.Я.** Основы менеджмента: [учеб. пособие] / Г.Я. Гольдштейн. – 2-е изд., допол. и переработ. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2003. – 230 с.

19. **Кузьмін О.Є.** теоретичні та прикладні засади менеджменту: [навч. посібник] / О.Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2003. – 352 с.

20. **Ожегов С.И.** Толковый словарь русского языка / С.И. Ожегов, Н.Ю. Шведова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Ozhegov.htm>

21. **Ушаков Д.Н.** Большой толковый словарь современного русского языка (онлайн версия) / Д.Н. Ушаков [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Ushakov.htm>

22. **Маренич Т.** Сутність бухгалтерського обліку як системи економічного регулювання / Т. Маренич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 10. – С. 8–11.

В статье доказана необходимость дифференциации определений: «методы учета затрат» и «методы управления затратами». Она основана на двух группах различий: первая касается ключевых понятий «учет» и «управление»; вторая – «методы бухгалтерского учета» и «методы управления». Обосновано, что методы бухгалтерского учета затрат связаны с фиксацией и регистрацией данных о затратах; а методы управления затратами – с целенаправленными действиями на те или иные объекты (живые и неживые) с целью получения от этих объектов необходимых параметров.

Ключевые слова: методы, определения, затраты, система, управление, бухгалтерский учет, калькуляция, себестоимость, заказ, процесс, действие, объект.

In article proved the need for differentiation of definitions: «methods of cost accounting» and «methods of cost management». It is based on two groups of differences: the first concerns the key concepts «accounting» and «management»; the second concerns is «methods of accounting» and «management methods». It is shown that substantiated methods of accounting for costs associated with fixing and registering data about costs; the methods of cost management associated with a targeted action on those or other objects (living and non-living) in order to obtain these objects from those that want to see the one who acts.

Keywords: methods, determine, costs, system, management, accounting, calculation, cost, process, action, object.